

FLORES DEL MANZANO, Fernando. *Historia del movimiento obrero en Plasencia (1868-1936)*. Brenes: Muñoz Moya Editores, 2012. Colección Historia. 271 pàgs. [15 x 23].

Aquest llibre, que ens ofereix una monografia sobre el moviment obrer a Plasencia durant el període 1868-1936, amplia el nostre coneixement envers un àmbit que no ha estat protagonista del estudis d'història social de l'Extremadura contemporània, en bona mesura per la rellevància de l'associacionisme agrari en un territori on el sector primari tenia major pes. En el cas de Plasencia ens trobem amb una localitat que, a més d'incloure camperols i jornalers, també disposava de teixit industrial, fet que comportaria l'existència d'obrers assalariats i per extensió, l'organització d'un moviment obrer local.

El llibre es remunta a la presència del republicanisme federal al poble, per explicar les primeres relacions entre els obrers i la política. En aquest context, destaca el fet que Plasencia tingués una federació local de la Associació Internacional de Treballadors durant el Sexenni Democràtic (1868-1874). Tot i que l'associacionisme obrer patí una davallada en la seva progressió durant la restauració canovista (1875-1902), al 1886 apareixerà l'*Asociación Placentina de Socorros Mútuos*.

Als inicis del segle XX trobem canvis importants, com quan la burgesia liberal de la localitat, animada per una visió paternalista de les relacions laborals, va projectar un Cercle Obrer (1903) o les celebracions del Primer de Maig. Després vindria la fundació, el 1908, del *Progreso Agrícola*, a instàncies de Mariano San José Herrero, director de presons amb vincles republicans i socialistes. Es tractava una veritable societat agrícola de classe treballadora. Seguint amb la tradició socialista, al 1913 es crearia *La Educativa Obrera* vinculada a la Unió General de Treballadors (UGT). Tampoc oblidem el relat històric la importància de l'associacionisme obrer catòlic, lligat a l'acció social de l'església, amb el Centre Catòlic Obrer (1910) i el Sindicat i la Federació Agrària de Plasencia (1919-1920). El context internacional també es reflecteix en l'evolució del moviment obrer, com és el cas de la crisi de subsistència i l'encariment dels productes de primera necessitat a causa de la Primera Guerra Mundial, que es traduí en la vaga general de 1917 i la constitució de noves societats obreres, tal i com demostra el cas de Plasencia entre els anys 1913 i 1923, amb la creació de més d'una dotzena d'aquestes, majoritàriament adscrites a l'òrbita socialista.

Després de la Dictadura de Primo de Rivera, la Segona República suposa una nova embranzida per al moviment obrer, amb el dinamisme de la *Casa del Pueblo*, i el protagonisme creixent dels anarcosindicalistes del Sindicat Únic de la Confederació Nacional del Treball (CNT). El llibre acabarà aquest repàs històric al moviment obrer de Plasencia l'estiu de 1936, amb l'inici de la Guerra Civil i de la repressió sobre el moviment obrer de la localitat.

Traducción de la reseña anterior:

Este libro, que nos ofrece una monografía sobre el movimiento obrero en Plasencia durante el periodo 1868-1936, amplía nuestro conocimiento en relación con un ámbito que no ha sido protagonista de los estudios de historia social de la Extremadura contemporánea, en buena medida por la relevancia del asociacionismo agrario en un territorio donde el sector primario tenía mayor peso. En el caso de Plasencia nos encontramos con una localidad que, además de incluir campesinos y jornaleros, también disponía de tejido industrial, hecho que comportaría la existencia de obreros asalariados y por extensión, la organización de un movimiento obrero local.

El libro se remonta a la presencia del republicanismo federal en el pueblo, para explicar las primeras relaciones entre los obreros y la política. En este contexto, destaca el hecho que Plasencia tuviera una federación local de la Asociación Internacional de Trabajadores durante el Sexenio Democrático (1868-1874). A pesar de que el asociacionismo obrero frenaría su progresión durante la restauración canovista (1875-1902), en 1886 aparecerá el Asociación Placentina de Socorros Mútuos.

En los inicios del siglo XX encontramos cambios importantes, cómo cuando la burguesía liberal de la localidad, animada por una visión paternalista de las relaciones laborales, proyectó un Círculo Obrero (1903) o las celebraciones del Primero de Mayo. Después vendría la fundación, en 1908, del Progreso Agrícola, a instancias de Mariano San José Herrero, director de prisiones con vínculos republicanos y socialistas. Se trataba de una verdadera sociedad agrícola de clase trabajadora. Siguiendo con la tradición socialista, en 1913 se crearía La Educativa Obrera vinculada a la Unión General de Trabajadores (UGT). Tampoco olvida el relato histórico la importancia del asociacionismo obrero católico, ligado a la acción social de la iglesia, con el Centro Católico Obrero (1910) y el Sindicato y la Federación Agraria de Plasencia (1919-1920). El contexto internacional también se refleja en la evolución del movimiento obrero, como es el caso de la crisis de subsistencia y el encarecimiento de los productos de primera necesidad debido a la Primera Guerra Mundial, que se tradujo en la huelga general de 1917 y la constitución de nuevas sociedades obreras, tal y como demuestra el caso de Plasencia entre los años 1913 y 1923, con la creación de más de una docena de ellas, mayoritariamente adscritas a la órbita socialista.

Después de la Dictadura de Primo de Rivera, la Segunda República supone un nuevo empuje para el movimiento obrero, con el dinamismo de la Casa del Pueblo, y el protagonismo creciente de los anarcosindicalistas del Sindicato Único de la Confederación Nacional del Trabajo (CNT). El libro acabará este repaso histórico al movimiento obrero de Plasencia en verano de 1936, con el inicio de la Guerra Civil y de la represión sobre el movimiento obrero de la localidad.

IHE
(Secretaría de la revista)